PIPĂRUȘ-PETRU ȘI FLOREA-ÎNFLORIT

A fost ce-a fost, că de n-ar fi, nu s-ar povesti. A fost odată o muiere văduvă, îi murise adică bărbatul și ea rămase cu trei copii: doi feciori și-o fetiță. Și nu era săracă văduva, că bărbatu-său, fie iertat și mâie[1] pe unde a înserat, fusese un om foarte harnic; avea o moșioară bună, avea boi și plug de putea ara ea de ea, fără de a se mai însâmbra[2] cu alții, și mai avea ea câte ceva, știi cum au muierile care rămân după oamenii harnici. Destul că era pe timpul aratului, toată lumea ara și semăna, deci se pun și feciorii ei într-o zi să meargă la plug să are un loc într-o poiană, bunăoară. Pleacă deci feciorii într-o dimineață la plug, dar nu-și iau merinde, că n-aveau coptătură, ci spun mamei lor să le trimită de amiază acolo.

— Bine, dragii mamei, zise văduva, dar cine să vă aducă vouă de amiază, că eu nu pot merge, vedeți voi bine că sunt beteagă, iar sora voastră nu știe unde-i locul nostru din poiană, ea n-a fost niciodată acolo și, nu de alta, s-a prăpădi prin cea secretă[3] de pădure ori a nimeri chiar la curțile zmeului, apoi atâta o mai vedem!

— Nu te teme, mamă, zic feciorii, nu te teme, vom trage noi o brazdă cu plugul de cum ieșim din sat și până la loc, de nu poate greși, numai tot pe brazdă să vină.

Se duseră deci feciorii și se apucară de lucru și arară până la amiază, dar nici pomină să le vină sora cu ceva de gustare și sloboziră boii la pășune și, după ce se săturară boii, iar îi înjugară, și arară până la ojină[4]. Atunci nu mai puteau feciorii de foame.

Se hotărâră deci să meargă acasă. Nu știau ei ce s-a

---

[1] *Să mâneze* - să se odihnească.

[2] *A se însâmbra* - a se întovărăși.

[3] *Secretă* - neumblată.

[4] *Ojină* - gustare pe la orele cinci după amiază.

putut întâmpla: rătăcit-a soră-sa prin pădure? Ori ce poate să fie de-i lasă o zi de primăvară fără mâncare? Cum ajung în curte, întreabă pe muma lor:

— Ei bine, mamă, da cum de n-ai trimis pe sora noastră cu gustarea, de ne lași să venim în sat de pe la ojină?

Auzind biata lor mamă vorbele acestea, căzu ca lovită de trăsnet, căci ea trimisese pe fată cu gustare, deci știa că alt modru nu poate să fie decât că s-a rătăcit prin cea secretă de pădure, cine știe unde? După ce-și mai veni în fire, le spuse copiilor tot plângând:

— Spusu-v-am să nu mergeți la plug, dacă n-am avut ce vă pune merinde? N-am zis că s-a pierde biata copilă prin pădure? Iată că s-au împlinit vorbele mele; mai bine era de mințeam! Vai de mine și de mine, copila mea, sufletul meu, nădejdea mea! A dat zmeul de ea, nu-i alt modru, ori că au mâncat-o lupii?!

Auzind feciorii plânsul și văietarea mamei lor, se puseră pe gânduri ce-ar fi de făcut? Se sfătuiesc, se gândesc, dau în dreapta, întreabă-n stânga… sora nu-i ca-n palmă! Deci zice feciorul cel mai mare:

— Mamă, nu mai plânge, bun e Dumnezeu și eu gândesc că trebuie să aflu pe soră-mea; plec mâine dimineață, plec, mamă, ba nici nu stau până dimineață, cum iese luna plec, și fără ea nu mă mai vezi; mă tot duc până dau de ea, ori vie, ori moartă, și ți-o aduc acasă ori că-mi pun capul.

Auzind biata mamă vorbele acestea hotărâte, se mâhni și mai tare, presimțea oare și cumva că într-un ceas rău pleacă feciorul de acasă; deci se încercă a-l îndupleca să rămână acasă, începu să plângă, că doară l-ar putea opri, dar toate fură în zadar, feciorul și-a fost pus caru-n pietre să nu se oprească până nu va da de soră-sa. Pleacă deci la drum, iar mumă-sa rămâne plângând numai cu copilul cel mai mic acasă. Și plângea și să văieta cât o lua gura. Și cum să nu plângă biata muiere: numai ieri dimineață, nu mai departe decât ieri dimineață, avea trei copii, acum numai are de unu; fata-i e pierdută, iar feciorul cel mare a

plecat pe o cale de unde nu-i modru să se mai întoarcă! Nu-i trebuia bietei muieri mâncare, nu băutură, nu hodină, nici lucru, ci tot ieșea până afară în poartă, plângând și frângându-și mâinile, și iar intra înăuntru în casă, sta să moară de urât fără copiii ei, afară n-afla pe nimeni cine să o mângâie. Cât era ziulica de mare tot plângea; de era în casă, era tot cu ochii la fereastră, doară își zărește fata ori feciorul cel mai mare, dacă ieșea afară, în curte, în drum, întreba pe toți călătorii: „Nu mi-ați văzut fata? nici feciorul?” Dar nimeni nu-i știa spune ceva despre ei, de la plecarea lor. În sat se lățise faima că zmeul a furat pe fata văduvei, că feciorul cel mai mare s-a dus s-o caute și nu s-a mai întors.

Așa și era. Feciorul cel mai mare se duse să-și afle pe soră-sa. El s-a tot dus până în pădure, acolo a dat de-o brazdă proaspătă și s-a dus tot pe ea până a nimerit la niște curți, la curțile zmeului. Și erau întărite curțile zmeului, ca la zmei, tot cu stânci de bolovani, dar el nu se înfrică de loc, ci sui treptele celea de piatră gândindu-se: „Ce-a vrea Dumnezeu, aceea a fi cu mine, dar eu intru; de nimeresc la soră-mea, bine, de nu, chiar la zmeu să fie, tot c-o moarte-s dator, dar necăutate nu las aceste curți.”

Așa și făcu. Intră înăuntru. Adică acolo pe cine află? Pe soră-sa, gătită, Doamne, ca o grofoaie[5], și făcând demâncare.

— Bună ziua, soră!

— Să-ți deie Dumnezeu bine, frate, dar tu cum ai ajuns!

— Eu? cum mă vezi; dar tu cum ai ajuns?

— Oh! frate dragă, bine zicea mama să nu mergeți voi la plug fără merinde, că iată m-a trimis la voi cu demâncare și eu am venit tot pe brazdă, gândind că dau de voi, când colo - nimerii unde mă vezi. Acum ce va fi cu tine, că îndată vine zmeul și poate să te omoare, de nu ne-a omorî încă pe amândoi?! Mai bine rămâneai acasă, că de scăpat tot nu mă poți scăpa, iar de te omoară zmeul, biata mamă o să se

[5] *Grofoaie* - soție de grof, boieroaică.

prăpădească de supărare.

Atunci numai văzură că se deschid ușile și un buzdugan intră în casă, se învârte de trei ori deasupra mesei și se anină într-un cui în perete.

— Ce e aceasta, soră? întreabă fratele.

— O, frate, acesta e semnul zmeului; când vine buzduganul, e semn să pun mâncările pe masă, că îndată-i aici. Dar oare unde să te ascund dinaintea zmeului? Ia hai și te bagă colea sub covată.

De abia avu biata soră atâta timp cât să pună covata pe frate-său, și zmeul fu aci:

— Tu, mândruțo, parcă-mi miroase a om pe aci, cine-i aci?

Biata fată dă să mintă că mâncările miroase, ba una, ba alta, dar zmeul, zmeu, nu crezu nimic, ci o făcu să spună cine a venit și că e sub covată.

— Așa? zise zmeul! Atunci de ce se teme de mine? Hai, cumnate, afară să te omenesc dacă veniși la casa mea!

Și scoase pe fecior afară și-l puse la masă și porunci fetei:

— Mie să-mi puni nouă coaste de porc, și frate-tău două, mie nouă cupe de vin, și frate-tău, două, și, măi cumnate, la noi e datina că care gată mai iute de mâncare să arunce ciolanele (oasele) în capul cărui întârzie: acum hai la mâncare!

Și se pun la mâncare: până mânca feciorul oleacă de carne de pe coastă, zmeul mânca toată porția și prinde a arunca ciolanele în capul feciorului. Văzând zmeul că feciorul nu să apără, că să teme și tremură, îi zise:

— Hai, cumnate, afară la largul, să văd mai bine ce cumnat am, dar să-mi spui pe unde vrei să mergi, pe horn, ca mâțele, ori pe ușă, ca câinii?

— Eu mă duc pe ușă ca oamenii, zise feciorul.

Și iese pe ușă, dar zmeul ieșise pe horn, ca mâțele, și să repezi asupra lui și-i tăie capul. Apoi scoase inima și i-o puse într-un blid, și trupul îl îngropă sub un gard.

Văzând biata văduvă că trece o zi, trec două și trei, și nu-i mai nimerește nici fata, nici feciorul, era să se arunce în fântână de supărare, dar iară-și întărește firea și zice: „Doamne, fie voia ta!”

Dar pe feciorul cel mai mic nu-l mai prindea starea, nu putea de jalea mamei și de dorul frate-său și al soră-sei. Deci într-o dimineață zice:

— Mamă, ce a rândui Dumnezeu, aceea să fie cu mine, dar eu n-am pace pănă nu dau de soră-mea și de frate-meu. De aceea nu te supăra, că eu trebuie să merg până unde voi da de ei.

Acum biata mamă iar începe a plânge și a să dăoli[6]:

— Dar nu merge, cui mă lași? Știu că nici tu nu te vei întoarce, fie-ți milă de bătrânețile mele și stai baremi tu aci, dacă de ei n-avui parte.

Dar feciorul era neastâmpărat de dorul frate-său și al soră-sei, și deci trebui să plece. Și se duse și nimeri nici mai bine, nici mai rău de cum o nimerise frate-său cel mai mare.

Acum biata văduvă nu mai avea nici un copil, nici o bucurie, nici o mângâiere, nici un ajutor; rămăsese singură ca cucul. Multă vreme o fi tot plâns, biata de ea, multe nopți le-o fi petrecut fără somn și zile fără mâncare, dar în urma urmelor îi întări Dumnezeu inima și începu a-și veni în fire. „Să mă sodomesc[7] e păcat de moarte, trebuie să trăiesc și necăjită, cum am trăit în bine până aveam bărbat și copii” își zise văduva și prinse a mai lucra câte ceva și a mânca, să nu se omoare cu foamea până mai are zile.

Într-o dimineață, cum mătura prin casă zicând rugăciunile, iată vede un bob de piper jos, și se pleacă de-l ridică, și-l pune pe masă. Dar bobul se durdulică de pe masă și iar cade jos. Ea, ca muiere strângătoare, nu lasă să să prăpădească nici un fir de piper, deci se pleacă și, ridicându-l, îl bagă în sân. Firul cel de piper nu stă în sân:

---

[6] *A se dăoli* - a se boci.

[7] *A se sodomi* - a se prăpădi.

cum, cum nu, destul că și din sân iese și cade chiar înaintea ei. Ea iar se pleacă și-l ridică de jos și-l bagă în gură, și zicând rugăciunile îl scapă pe grumaz la vale. Din minuta aceea văduva prinde grea și la nouă luni face un drag de fecior de să mai fi avut doi ochi să te uiți la el.

Ea chemă pe preotul satului, îl boteză și-i puse numele Pipăruș-Petru, căci dintr-un fir de piper era zămislit. Și creștea copilul, dar creștea ca din apă. Când era de o lună, era ca alții de un an, când era de două luni, era ca altul de trei ani, și începu a umbla pe uliță și-a vorbi toate celea. El tot auzea pe oameni vorbind: ce mai fecior, pagubă că nu-i trăiesc frații, că ei trei ar bate un sat întreg când s-ar mânia bine. Așa azi, așa mâine, așa ziceau oamenii în toate zilele. Când era Pipăruș-Petru de trei ani, era cel mai frumos și mai voinic fecior în tot satul.

Într-o zi întreabă pe mumă-sa:

— Mamă, mai avut-am eu frați?

Dar ea temându-se să nu meargă și el ca frații lui și să nu se mai întoarcă, îi zise:

— Nu, fătul meu, n-ai avut nici un frate.

— Nu? Atunci fii bună și-mi mai dă o dată țâță, dar pe sub pragul casei.

Și ridică Pipăruș pragul casei cu degetul cel mic, iar mamă-sa se plecă să-și bage țâța sub el și să lăpteze pe fiu-său. Atunci Pipăruș lăsă puțin pragul în jos, de o cam strângea pe mumă-sa, și-o întrebă:

— Mamă, mai avut-am eu frați?

Ea, văzând că nu-i alt modru, îi spuse:

— Da, ai avut doi frați și-o soră; pe soră-ta a furat-o zmeul, iar frații s-au dus să o caute, și de-atunci nu i-am mai văzut.

Atunci iar ridică pragul și zise mame-sii:

— Acum scoală-te și-mi fă o azimă de grâu curat, frământată cu lapte numai din țâțele tale, că eu am semne că trebuie să dau de ei și să-i aduc.

Auzind vorbele acestea biata mamă iară începe a plânge

și a se văieta: „Dar cum te lasă inima să mă lași acum, la bătrânețe, slabă, beteagă, singură? N-am dus și nu duc destul bănat[8] după cei trei, acum te mai prăpădești și tu prin cea secretă de lume, nu de alta, va da zmeul de tine, de nici de nume nu-ți voi mai auzi. Rămâi, dragul mamei, aci, nu te mai duce nicăieri: fi-va ce va rândui Dumnezeu de noi, numai nu merge; rămâi și te însoară, batăr[9] de tine să am parte."

Ei, dar Pipăruș-Petru era voinic, lui îi trebuiau vitejii, deci nu scăpă mumă-sa de gura lui până ce nu-i făcu o azimă de făină de grâu curat, frământată numai cu lapte din țâțele ei și cu lacrimi din ochii ei. După ce i-a copt-o ca rufa, Pipăruș și-o puse în traistă și zise:

— Rămâi sănătoasă, mamă, nu te supăra deloc, că nici trei zile nu vor trece și eu trebuie să fiu înapoi, ori cu veste bună, ori rea, dar mai degrabă cred că cu bună.

Și se luă Pipăruș-Petru la drum, du-te, du-te, până dă în pădure, și acolo nimerește o brazdă mai astupată. Hai să merg pe ea, își zise Pipăruș, și se duse tot pe ea până ajunse la curțile zmeului. Și acolo intră înăuntru. O fată frumoasă, Doamne! și îmbrăcată ca o împărăteasă, era singură și făcea de mâncare.

— Bună ziua, soră!

— Să trăiești cu bine; dar ce-mi zici soră?

—Îți zic soră fiindcă-ți sunt frate, de nu crezi, ia hai de mâncă din azima asta.

Și scoase Pipăruș-Petru azima din traistă și-i dete fetei să mănânce. Dar cum îmbucă, o dată zise:

— Asta-i cu lapte din țâțele mamei mele, acum cred că-mi ești frate, dar nu pricep cum? că tu ești fecior holtei, iar eu când am ajuns în robia zmeului numai doi frați am avut, pe care zmeul i-a și omorât, iar de atunci nu sunt mai mult de cinci ani de când sunt eu aici, deci nu pricep, dacă-mi ești frate, când te-ai putut naște, că doară nu ești numai de

[8] *Bănat* - jale.

[9] *Batăr* - cel puțin, măcar.

4-5 ani?! Tu trebuie să fii baremi de 20 de ani!

— Nu-s, soră, ci numai de 3 ani și mai ceva, dar așa-mi e felul. Să-mi spui acum, soră, ce semne face zmeul când vine?

— Vai, frate, bine ar fi să mergi de aci până nu vine semnul lui, că după semn și el îndată sosește. Că are un buzdugan, frate, un buzdugan de fier mare cât o bute de 50 ferii[10], și-l aruncă cale de două ceasuri de departe și drept în ușă nimerește cu el; ușa atunci se deschide, și buzduganul se pune singur în cuiul cela din perete. Dar du-te, frate, nu sta, că acum e vremea să vină și de te află aci, te omoară și pe tine, ca și pe cei doi.

— Lasă-l să vie, soră, să văd și eu cum sunt zmeii, că și așa până acum n-am văzut nici unul.

Atunci aud buzduganul trosnind în ușă; ușa se deschise și dă să se pună în cui. Dar Pipăruș nu-i dă răgaz, îl luă de toartă și zvârr! îndărăt cu el, dincotro a venit. Și cu așa putere a aruncat cu el, de chiar pe lângă zmeu a trecut și s-a tot dus cale de trei zile și s-a împlântat într-un munte de piatră. Nouă zile a trebuit să scobească zmeul pe lângă buzdugan până și l-a putut scoate din munte, și-a venit apoi cu el pe umăr necăjit. Când ajunse acasă, zise din curte încă:

— Cine-și bate joc de buzduganul meu, Florea-Înfloritul ori Pipăruș-Petrea, viteazul de cumnatu-meu?

— Eu sunt, cumnate, eu, Pipăruș-Petrea, dar de unde mă cunoști?

— Eu? nu mă mai întreba, doară o săptămână m-au tot scuturat frigurile când te-a născut mumă-ta. Dar bine c-ai venit la casa mea, hai să trăim puțin și bine. Adu, drăguță, mâncarea pe masă, mie nouă coaste fripte de porc și frățâne-tău două, mie nouă cupe de vin, și lui două, să ne punem la ospăț…

— Adică… să fie vorbă întoarsă, zmeule, zise Pipăruș. Adă-mi, soră, mie nouă coaste de porc și nouă cupe de vin,

[10] *Ferie* - măsură de o vadră.

iar zmeului adu-i două coaste și două cupe de vin, dar să ai de grijă, zmeule, care cum gătăm de mâncat carne de pe os, osul îl aruncăm în capul celui ce n-a gătat încă, că parcă pe aci așa e obiceiul.

— Cam așa a fost, zise zmeul, dar de vrei, putem strica obiceiul.

— Ba nu vreau să stric obiceiul țării, zice Pipăruș. Om de nimica e cine cutează a strica obiceiurile țării, las' cum a mai fost, și hai la masă.

Și se puseră la masă, și cum apucă Pipăruș o coastă în mână, o bagă în gură și despoia carnea de pe ia, iar cu oasele - pleosc! la zmeu în frunte. Zmeul se cam necăji, dar ce să facă? Trebuia să rabde, că și-a dat de om. Și Pipăruș ia altă coastă, apoi alta, și alta, până mâncă carne de pe toate nouă coastele, iar oasele le da de capul zmeului, de toate se zdrobeau. Când gătă Pipăruș coasta cea din urmă și de băut cea din urmă cupă de vin, atunci gătă și zmeul de mâncat cea dintâi coastă și dă să arunce cu oasele în capul lui Pipăruș. Dar acesta nu-i dă răgaz, se repede la zmeu și pleosc! cu o palmă peste obrazul cel gras al zmeului, de-i mută o falcă din loc, apoi se încăierară la luptă, la trânteli, de gândeai că nu alta, ci să se omoare unul pe-altul. De la o vreme zmeul nu mai putea de osteneală, că ostenit era și de cale, și nu putuse nici să se sature baremi cumsecade, omenește, că Pipăruș nu-i dăduse răgaz.

Deci ostenit, cum era, zise bietul zmeu:

— Lasă-mă în pace, că-ți înviu pe cei doi frați.

— Hai de mi-i învie, zise Pipăruș.

Și merse zmeul și-i dezgropă, și le puse inimile la loc, și-i stropi cu apă vie, și se sculară mai frumoși de cum au fost.

„Vai, că greu adormii” zise unul. „Doar așa și eu” zise celălalt.

— Dormit, dormit! zise zmeul, că de nu venea fratele vostru ăst mai mic să vă trezească, mai dormeați voi un somn lung!

— Dar nu sta de sfaturi, zise Pipăruș, hai să ne luptăm, că de aci eu nu merg până ce nu rămâne unul mort - ori eu, ori tu, că așa e firea mea.

Și se puseră a se bate în săbii, și se tăiară de curgea sângele vale. Atunci se repezi Pipăruș, o dată și bine, voinicește, și-i tăie zmeului capul, apoi tot îl dumică bucățele, ca de tocană, și făcu trei grămezi de carne din el.

Apoi zise către frați:

— Fraților, hai să ne ospătăm oleacă, că apoi mergem către casă, că mama știu că nu mai poate de dorul nostru, o fi gândind că ne-am prăpădit cu toții, de nu mai nimerim nici unul.

Și se ospătară feciorii mei, soră-sa le făcu de mâncare și ei aduseră vin de cel bun, și băură și se desfătară, până ce începu a prinde beția pe Pipăruș. Atunci se gătară de cale, încărcară carele de bunătăți, că doară acolo erau de unde, și plecară.

Mergând ei așa către casă, dau de o fântână în cale, și boii se trăgeau către ea, semn că le era sete.

— Adăpați boii, zise Pipăruș către frați, că eu mă dau oleacă lângă stejarul acesta umbros să mă odihnesc, că așa-s de obosit!

Și cu vorbele acestea se apropie de un stejar mare și se rezemă de el, așa, stând în picioare, și cum se rezemă, cum adormi ca mort.

După ce frații lui adăpară boii și-i înjugară din nou ca să purceadă mai departe, merse soră-sa la Pipăruș să-l trezească, dar era pace de a-l mai putea trezi. Atunci zise fratele cel mai mare:

— Mă, dragii mei, oare facem noi bine că ducem pă străinul acesta cu noi? Bine, că el zise că ne este frate, dar poate-se una ca aceea? Bine știți voi că numai noi trei am fost la părinți; bine știți că mai întâi te-ai pierdut tu, soră, de acasă, apoi eu, și în urmă tu, frate, dar atunci mama nu mai avea alți copii. De l-ar fi avut după înstrăinarea noastră, ar fi iată așa, un băiețan, dar el e de mare ca și

noi, și de tare?!... Oh, mai tare chiar decât Ucigăl-toaca. Poate că-i vrun strigoi ori doară chiar zmeu, că văzurăți cum omorî pe zmeul, ca pe un pui de găină?! Eu gândesc că n-ar fi bine să mai mergem cu dânsul pe o cale.

— Să nu mai mergem, zise celălalt frate, să-l lăsăm dormind, iar noi să ne păzim drumul.

— Așa e, zise cel mai mare din frați, dar dacă se trezește tot ne ajunge; nu vedeți ce ogașe adânci taie carele ăstea cu povară? Tot pe ele vine până ce ne ajunge și face din noi tot tocană, ca și din zmeul acela, iar cu sora fuge cine știe unde, de nu mai aude mama de ea, nici de noi. Dară, de veți voi, eu știu ce-ar fi de făcut: haideți să luăm lanțurile de la care și, cum doarme rezemat de stejar, să-l legăm de el bine cu lanțurile, atunci știu că nu mai vine să se laude că el a scăpat pe sora de la curțile zmeului, ba să zică că și pe noi chiar din morți ne-a înviat.

— Să-l legăm, zise fratele cel mai mic, să-l legăm, că pe care avem destulă blagă[11], nu mai avem lipsă de el.

Și-l legară de stejar cu lanțurile, și-l legară pogan[12] de-i auzeai oasele pârâindu-i, și el tot nu se trezi, dormea ca mort de ostenit și beat ce era.

Soră-sa bucuroasă l-ar fi deșteptat, dar nu putea; apoi să facă împotrivire celor doi frați încă nu putea.

Deci se uita lăcrimând cum leagă pe binefăcătorul ei și-și zicea: „Doamne, scapă-l.

După ce-l legară de ștejar, își făcură cruce, ziseră un „Doamne- ajută“ și începură a plesni boii, mânându-i: „Cea, Surilă! ho, Bourean, ho!”

Soră-sa se gândea singură mergând îndărătul carelor: „Cum mai cutează fățarnicii aceștia a-și face cruce și a zice Doamne-ajută, după ce numai acum săvârșiră o faptă din cele mai mișele?” Dar iarăși zice: „Bag seamă și hoțul când merge la furat zice Doamne-ajută, necum ăștia, care cred că un lucru bun au săvârșit!”

---

[11] *Blagă* - bogăție.

[12] *Pogan* - strașnic.

Și ajunseră acasă. Mama lor îi cunoscu și vărsă lacrimi de bucurie la vederea lor, dar îi întrebă:

— Pipăruș-Petru n-a dat de voi? Frățiorul vostru cel mai tânăr?

— Nu, mamă, răspund feciorii, n-am văzut nici un fel de Pipăruș. Iată pe sora noastră a fost prins-o zmeul să o ia de nevastă, și de atunci până acum ne tot luptarăm amândoi cu el pentru sora noastră, dar nici un fel de Pipăruș n-a venit să ne ajute. De-abia am putut omorî zmeul ca să-ți aducem fata. Acum bucură-te împreună cu noi, că iată și comori am adus de la zmeu; uită pe Pipăruș, că de-ar fi vrun viteaz ca noi, trebuie să vină, cât de târziu.

Și se puseră, frate, pe ospăț, aduseră carne și vin, și lăutari, și adunară tot satul să se bucure și să se mire de vitejia lor, că au omorât pe zmeu și i-au luat comorile celea scumpe.

Într-un târziu se pomenește și Pipăruș-Petru și dă să se scoale, dar se simte legat de stejar cu lanțuri peste piept și peste mijloc, peste grumaz și peste picioare.

— M... hm! dulcii mei frați, zise el, dar bine mai știți voi răsplăti bunătatea ce v-o făcui! Bine a zis cine a zis: *fă bine și așteaptă rău!* Dar lăsați, că v-o fac eu de nici dracul nu v-o mai desface!

Și numai o dată se umflă și lanțurile cad rupte, za de zală, de gândeai c-ar fi numai de buciniș[13]. „Acum să mai dorm una pe pajiște, își zise Pipăruș, că am eu vreme să ajung și acasă; cu cât aș merge mai iute, cu atât ar fi bucuria fraților mai scurtă“.

Se puse deci să se odihnească, dar nu mai vrea somnul să se apropie de el, că nu-i putea ieși din cap nemulțumirea fraților săi. Începu a se gândi la toate minutele de când a plecat de acasă. „Măi, își zice, adică zmeul nu știa, de bunăseamă, că cine i-a zvârlit buzduganul îndărăt: eu ori Florea-nfloritul. Trebuie că viteaz om e Florea acela; cum aș vrea să-l cunosc! Dar l-oi

[13] *Buciniș* - cucută.

cunoaște acuși. Acum să merg să văd ce face biata mamă, apoi să caut pe Florea-nfloritul, să mă prind cu el frate de cruce”.

S-a luat dară să plece, dar uitându-se la stejarul cel mare de care-l legaseră frații, își zice: „Biata mamă, nici lemne de foc n-o fi având, că harnicii de frați nici lemne nu i-or fi dus; hai să-i duc eu un cătur[14] batăr”.

Și merse la stejarul de care fusese legat, îl smulse din pământ ca pe un morcov, îl luă pe umăr, cum iei o greblă, bunăoară, și hai cu el spre sat.

Când era ospățul mai pogan, când jucau și beau pe întrecute în ocol (curte), că în casă nu mai încăpeau, atunci nimeri și Pipăruș-Petru cu stejarul pe umăr. Tot satul îl cunoscu, că doară numai de câteva zile plecase de acasă, dar frații lui nu știau ce să facă, unde să se ascundă, văzându-l cum vine către ei, și își gândiră că acum are să-i omoare.

— Bun ospățul la dumneavoastră, zice Pipăruș, intrând cu stejarul cel mare pe umăr.

— Bună să-ți fie inima, ziseră sătenii, pe când frații lui o luară la sănătoasa.

— Oho! Strigă Pipăruș, încotro, cinstiților? Ia stați oleacă de vorbă cu mine, că avem o țâră de răfuială! Frumos fu aceea de la voi să mă lăsați dormind în pădure, și încă legat cu lanțuri ca p-un hoț? Asta-i mulțumita fiindcă v-am aflat, am bătut pe zmeul care vă omorâse, până v-a înviat, l-am omorât pe el să scap satul nostru de urgia lui, v-am umplut de averi și v-am pus pe drumul către casă, eu, fratele vostru, așa răsplată am fost vrednic să aflu de la voi?

Atunci frații începură a plânge și a se ruga de iertare, zicând că numai au glumit, că bine știau ei că el atâta-i de tare, de cu stejar cu tot poate veni acasă. Se mai rugă și mumă-sa, și soră-sa, și tot satul să-i ierte, iar el, fiind om cu inimă bună, i-a iertat și s-a pus și el la ospăț.

---

[14] *Cătur* - copac tânăr.

Când a fost a doua zi dimineața, după ce s-au sculat toți voioși și sănătoși, Pipăruș-Petru se gătă de cale.

— Dară unde vrei să mergi iară, Petre, puiul mamei? îl întrebă mamă-sa.

— Mă duc, mamă, mă duc departe, până unde voi da de Florea- nfloritul, dar de cumva l-oi putea aduce să fie soț sorei mele, că am auzit că e un voinic de om și ar fi păcat să nu ne cunoaștem.

— Da nu merge, stai acasă, aveți voi destulă avere, însurați-vă, dragii mamei, iar pe soră-ta vom mărita-o noi după cineva, că doară sunt destui feciori zdraveni în sat, ce să mai bați calea țării? Stai tu aci, în satul tău, între neamuri, aproape de mine, acum la bătrânețile mele, să nu-ți mai duc atâta dorul.

Multe vorbe bune și înțelepte îi spuse maică-sa, dar el tot ca el, dacă își punea o dată carul în pietre pentru ceva, apoi nu mai era om să-l dezbare. Își luă dară rămas bun și se cam mai duse, multă lume-mpărăție, ca Dumnezeu să ne ție, că din poveste multă este, mândră și frumoasă, s-o ascultați și dumneavoastră, că cine o-a asculta, o-a învăța, iar cine o dormi, se va hodini și povestea nu o-a ști.

S-a dus, s-a dus, până a nimerit într-o pustietate mare de nu vedea nimic, numai cerul în sus, și sub picioare pământul, nici o frunză, nici un fir de iarbă, dar nimica, ce-i nimica.

A mers el mult prin pustietatea aceea până a dat de un vâj[15] bătrân, dar bătrân nu glumă, alb la păr și la barbă ca o oaie bălaie, cu o cârjă în mâna dreaptă, iar cu cea stângă își tot ferea genele de pe ochi să vadă înainte că așa-i erau de lungi și de dese, de-i veneau până la gură și se împreunau cu barba și cu mustățile.

— Bună ziua, moșule!

— Să trăiești cu bine, voinice, dar de unde și până unde?

— Mă duc, moșule, pănă unde voi da de Florea-nfloritul, că am auzit că e un voinic mare și vreau să-mi cerc puterile

[15] *Vâj* - moșneag.

cu el, nu știi unde l-aș găsi?

— Oh, puiul moșului, în zadar mergi tu pe jos, că nici în trei ani de zile nu vei ajunge la el, dară du-te îndărăt la curtea zmeului, știi, unde ți-ai aflat sora și frații! Acolo să mergi și să cauți în fundul grajdului că-i găsi un cal, un cal singur, și atâta-i este de urât singur de stă să moară; de urât a slăbit, de numai pielea pe os i-a rămas, că de când ai omorât pe stăpânul său, pe zmeul, el din grajd n-a mai ieșit, nici n-a mâncat, nici n-a băut, numai tot a rânchezat. Acolo să mergi și să-l iei, că acela te poartă cât a purtat și pe stăpânul său ba și mai mult de-i porunci, apoi să vii iar pe la mine, înțelesu-m-ai?

— Te-am înțeles.

Și merse Pipăruș-Petru îndărăt până la curțile zmeului și intră în grajd. Adică acolo într-un ungher văzu un cal mai mult mort decât viu, de-i puteai număra coastele cale de-o poștă, de-abia se mai putea ține pe picioare. Cum văzu calul că intră cineva în grajd, începu a fi voios și a prinde curaj, nu știa ce să facă bietul cal de bucurie, da cu picioarele în pământ și vroia să se dezlege de la iesle, dar nu putea, că era legat cu lanțuri.

Pipăruș-Petru dezlegă calul și-l scoase afară, și se uită la el. „Cu gloaba asta să merg eu?” își zicea. Sta să nu-și creadă ochilor. Dar calul răsuflă o dată bine și se scutură de-și dezmorți oasele, că doară stătuse multă vreme acolo ca-ntr-o temniță, legat scurt, fără nutreț și neadăpat. Pipăruș îl slobozi de păscu oleacă, apoi îl adăpă și se urcă pe el. Atunci calul începu a vorbi:

— Cum vrei, domnul meu, să te duc, ca vântul ori ca gândul?

— De m-ai putea duce numai ca caii, încă mi-ar părea bine.

Așa-i răspunse Pipăruș, văzându-l atât de slab. Și prinse calul a merge, și merse, și merse tot în galop, până la un munte de sticlă (glajă). Acolo nu mai putea de obosit. Dă să se suie pe el la deal, dar nu poate calul merge. Atunci zise

Pipăruș:

— Bag seamă, te-oi mai duce și eu în spate, precum m-ai adus tu pe mine.

Și luă calul după cap ca p-un miel, și-l sui în vârful dealului, și acolo huzdup! cu el pe pământ. Și se ridică calul de jos și se făcu cât un munte de mare, și zise lui Pipăruș:

— Place-ți cum sunt acuma?

— Ba place-i câinilor și lupilor, fă-te tu cal ca caii!

Și se făcu calul ca caii noștri, dar tot năzdrăvan, și zise către Pipăruș:

— Cum să te duc acum, stăpâne, ca vântul ori ca gândul?

— Ba să mă duci ca gândul!

Și începu calul a merge ca gândul de iute, și într-o clipită erau la moșneagul cel alb ca oaia.

— Bună ziua, moșule!

— Bună să-ți fie inima, puiul moșului, da ajuns-ai abia?

— Precum mă vezi, moșule.

— Vezi așa, acuma cred că-i ajunge la Florea-nfloritul. Dar să-ți dau și eu trei lucruri: ține, aci ai o ceteră (lăută, diblă), un pieptene și o cute (gresie, acer). Ține minte, fătul meu, zise moșneagul, vei tot merge până-i ajunge la câmpul cu dorul, acolo te va lovi un dor de maică, soră, frați, prieteni și cunoscuți, încât, de nu vei cânta cu cetera asta, vei fi silit să te întorci înapoi de dor. De acolo vei ajunge în pădurea cu lupii, aceia te-ar mânca cu cal cu tot, că sunt mulți și flămânzi, dar tu aruncă-le pieptenele. Scăpând, vei merge până vei ajunge în țara șoarecilor. Acolo vor fi șoareci câtă frunză și iarbă, și vor vrea să te tragă jos de pe cal să te mănânce, atunci aruncă-le cutea jos și vei fi mântuit de ei.

După ce-a luat Pipăruș lucrurile acestea trei, a mulțumit bătrânului și s-a pus pe cal, și s-a tot dus până a ajuns în câmpul cu dorul. Acolo îl lovi un dor de satul lui, de mamă-sa, de soră-sa, și de frați, dar așa dor, de mai cădea de pe cal și era cât p-aci să cază de pe cal, ori să se-ntoarne de

unde a plecat. Atunci îi vine în minte că are o ceteră de la vâjul cel bătrân. Și unde nu scoate cetera, și unde nu începe a trage cu arcușul pe strune, de răsuna câmpul, și pe loc îi pieri tot dorul.

Apoi merse mai departe până ajunse în pădurea lupilor. Și era acolo, Doamne! era tot un lup și un copac, și toți stau cu gurile căscate numai să-l prinză și să-l mănânce. Dar el aruncă pieptenele jos, și îndată se făcu un bou gras și, având lupii ce înhăța, lăsară pe Pipăruș să meargă în pace. Și merse cât merse, deodată să trezește în țara șoarecilor. Dar nu altmintrelea erau șoarecii, ci ca urșii de mari, și mulți ca furnicile în furnicari. Aci începu a se înfiora Pipăruș-Petru, dar îi veni în minte cutea și, cum o aruncă jos, cum se făcu între el și șoareci un stan de piatră, gros cât un munte, înalt până la nori. Și se duse Pipăruș-Petru tot pe lângă zid, până ce ieși din țara șoarecilor.

Acum nimeri în câmpul cu florile. Acolo erau numai flori, una mai frumoasă decât alta, și toate îl îmbiau să le ia. Dar Pipăruș nu luă nici una. Colo departe zări el un cal păscând, și trase într-acolo. Adică după ce se apropie, văzu pe Florea-nfloritul dormind dus, calu-i păștea printre flori, iar paloșul îi juca în aer pe deasupra lui. Se dă Pipăruș jos de pe cal și-și sloboade și el calul să pască, apoi se gândi: „Cum doarme acum dus Florea-nfloritul, eu lesne l-aș putea prăpădi; numai una de-i dau cu paloșul, e dus pe ceea lume; dar așa numai un mișel ar face; să mă pun lângă el, să ațipesc și eu oleacă“.

Și-și aruncă și el paloșul în sus, și acela începu a-i juca prin aer ca și al lui Florea-nfloritul, apoi se culcă jos pe flori. Cum era obosit de-atâta amar de cale, adormi ca dus. Dar iată că se trezi Florea-nfloritul și văzu voinicul dormind lângă el, iar în flori, lângă calul lui, mai păscând un cal, și în aer, lângă paloșul lui, mai jucând un paloș. „Oare cine să fie, zise el. Hm! oricine-i, e viteaz și om de omenie; cum dormeam, mă putea face tot bucățele; i-oi da

deci pace până ce s-a trezi, că te miri cine-i; știu că nu-i Pipăruș-Petru de care și zmeii se tem!”

Apoi se puse și Florea-nfloritul și mai trase un pui de somn, iar când se trezi a doua oară, se trezi și Pipăruș cu el deodată.

Când se văzură voinicii față-n față, nu se puteau mira destul unul de altul; unul mai voinic decât celălalt, care de care mai spătos și mai frumos.

— Ce vânturi te-au adus p-aici pe la mine, vere? zice Florea-nfloritul.

— Am venit să te văd; că ți-am auzit de nume și nu m-am putut răbda să nu ne cunoaștem.

— Doară nu ești tu Pipăruș-Petru de care și zmeii tremură?

— Ba ai chiar ghicit; dar tu doară ești Florea-nfloritul?

— Eu, da, că altul nici că are drept a ședea aci în țara mea; mult mă mir de tine ce cap ai să vii aici?

— Eu am cap ca capurile, dar tu ce cap ai de mă întrebi atâta? De nu-ți place că ți-am călcat țara, ia-te la păruială cu mine, hai la luptă dreaptă, luptă voinicească!

Și se prinseră voinicii la luptă, și se luptară o zi de vară, și nu fu chip să se învingă, până mai căzură de pe picioare de obosiți, atunci zice Pipăruș-Petru:

— Hai, frate, să schimbăm lupta în paloșe.

Și apucară voiniciii paloșele, și se vânzoliră, până ce în urmă Florea-nfloritul ciungări oleacă din degetul mic al lui Pipăruș-Petru. Atunci s-au lăsat de luptă și s-au prins frați de cruce, jurându-se pe vârfurile paloșelor că nu se vor mai lăsa unul de altul, nici în bine, nici în rău. Și ajuns-au și în necaz, și în bine ca omul care trăiește în astă secretă de lume, dar ei unul de altul nu s-au lăsat.

Umblând ei odată la vitejii nimeresc la o casă în mijlocul codrului și intrară înăuntru. Adică acolo era o fată la război, țesea, dar fata frumoasă era chiar Ileana-Cosânzeana, din cosiță ruja-i cântă, și cum țesea, de câte

ori bătea cu brâgla[16], totdeauna ieșeau câte două cătane îmbrăcate și-narmate. Mult se mirară voinicii noștri de această vedenie, dar Pipăruș-Petru nu mult stătu pe gânduri și începu a se drăgosti cu fata, știți dumneavoastră, a o prinde, a o gogoli, mai a o săruta, cum fac tinerii.

Fata, nu-i vorbă, se ferea și nici prea, ca toate fetele, ci se cam temea de tată-său; deci le spuse:

— Dragii mei, băgați de seamă, că de vine tata, vă omoară.

— Și cine-i tata dumitale? o întrebară voinicii.

— Tata e Ciută-Nevăzută, și încă nici un om nu i-a ieșit în cale pe care să nu-l omoare.

— Ei bine, dragă, dar ce nărav are când vine acasă?

— El, răspunde fata, are nărav că cum intră în casă, mai întâi se bagă după cuptor, și de-acolo ia o ulcică cu leacuri și toată o bea, iar de leacurile acelea atâta se întărește, de-ar bate și zece ca voi.

— Așa? zise Pipăruș-Petru, atunci adă încoace leacurile, să le bem noi.

Și le dădu Ileana leacurile, iar voinicii le băură și, din ce erau tari, mai tari se făcură. Dar chiar atunci sosi și Ciută-Nevăzută acasă și s-a repezit după cuptor la leacuri; ei, dar acelea erau lecuite!

Văzându-se astfel înșelat într-atâta s-a tulburat, de-i purta în palme ca pe niște mere pe amândoi voinicii și, de n-ar fi apucat să bea ei leacurile, nu era bine de ei; dar așa îl apucară voinicii amândoi, apoi lasă că l-au omenit! Nici ferfeniță nu s-a ales din el. Apoi Pipăruș-Petru se căsători cu Ileana-Cosânzeana, și se încărcară de averi și plecară de acolo. Dar pe lângă toată prietenia ce era între Pipăruș-Petru și Florea-nfloritul, cest din urmă nu se uita cu ochi buni la Pipăruș văzându-l cu nevastă, iar el nu. Dar Pipăruș pricepu gândurile lui Florea-nfloritul, de aceea îi zise:

— Frate, să lăsăm nevasta acasă găzdoaie și să mergem

---

[16] *Brâgla* - partea mobilă a stativelor de țesut, care susține spata.

să-ți aflăm și ție una.

— Bine ar fi, zise Florea-nfloritul, dar oare unde vom da de una?

— Nu fi îngrijat, frate, zise Pipăruș, mergem în lumea noastră și de nu s-o fi măritat soră-mea numai bună a fi de tine.

— Apoi hai s-o vedem, zise Florea-nfloritul.

Și lăsară pe Ileana-Cosânzeana singură acasă, și ei se luară la drum, și du-te, du-te, până ce ajunseră într-o pădure; nici unul nu mai fusese în pădurea aceea. Mergând ei prin pădure văzură o casă.

— Hai să vedem cine e în casă, zise Pipăruș.

— Hai, dacă chiar vrei, zise Florea-nfloritul.

Și intrară înăuntru. Acolo aflară numai o babă bătrână stând cu picioarele la foc.

— Bună vremea, mătușă!

— Să trăiți cu bine, dragii mătușii, haideți ședeți oleacă și vă hodiniți, până vă aduce mătușa ceva de mâncare; iată mă urc în pod să vă aduc slănină, dragii mătușii.

Feciorii șezură pe-o laviță, iar baba se urcă în pod cu numele să le aducă slănină, dar cum ieși baba din odaie veni un șoarece la feciori și le zise:

— Nu stați, dragii mei, că nu-i de-a sta; mergeți în plata lui Dumnezeu sfântul, că doară baba nu s-a dus în pod să vă aducă demâncare, ci să-și ascută dinții, să vă poată mânca; că are în pod o piatră mare de moară, de care-și tocește dinții, n-o auziți?

— Ei, cine-i baba asta?

— Hm, zise șoarecele, asta-i Muma-Pădurii, a fost drăguța lui Ciută-Nevăzută și, de când l-ați omorât, tot descântă să-i cădeți în brânci[17], acuma de nu fugiți, nu mai scăpați vii din colții ei.

— Dacă-i așa, hai la drum, ziseră voinicii.

Și se luară feciorii mei la drum, nu mergeau, ci rupeau locul, de gândeai că-i alungă cineva dindărăt; bagă seamă

[17] *Brâncă* - mână.

și ei, cu toate că erau viteji, știau de frică.

După ce-și ascuți baba dinții, se coborî jos și intră în casă, dar feciorii ca-n palmă. Și se cătrăni și se înfioră, de gândeai că toată țâră[18] se face. Atunci dă cu ochii de șoarece.

— Aha! numai tu, mișelule, le-ai spus să se ducă.

— Numai eu, de nu te-ai supăra, răspunse șoarecele glumind, ia hai de mă prinde și-ți răzbună!

Și se puse baba a fugi după șoarece; el se sui pe cuptor, ea își strică cuptorul; se sui pe un perete, ea strică și peretele, el se sui pe alt perete, ea strică și acel perete, și tot așa strică câte un perete, umblând după șoarece, până ce-și strică toată casa și tot nu putu prinde șoarecele, că, vedeți dumneavoastră, șoarecele-i șoarece, și pace, nu stă să-l prindă chiar o babă, să fie aceea chiar Muma-Pădurii.

Dar până umblă ea după șoarece, feciorii își păziră drumul, și când plecă baba după ei, ei erau hăt departe. Se pune deci baba la fugă, du-te, du-te, până ce mai ajunse pe feciori. Atunci au ajuns ei la casa Mărțolii, care era mătușa lui Florea-nfloritul.

— Bună vremea, mătușă!

— Să trăiți cu bine! Dar ce-i, nepoate, ce vânt te poartă pe la mine? Cine-i voinicul ăsta cu care vii?

— O, mătușă, zise Florea-nfloritul, am plecat cu ortacul acesta care se cheamă Pipăruș-Petru, am pornit să merg la soră-sa în pețite, dar ne urmărește Muma-Pădurii, căci am omorât pe Ciută-Nevăzută, pe ibovnicul ei, și acum ne pare bine că am nimerit la dumneata, doară ne vei scăpa de colții ei.

— Nu vă temeți deloc, dragii mătușii, haideți numai în casă și vă hodiniți.

Și ieși Mărțolea (Marți-Seara) afară să aștepte pe Muma-Pădurii, și cum ajunse aceasta, cum se încăierară, apoi să fi văzut bătaie de babe; se încinse între ele o luptă, dar luptă ca de doi lupi turbați, iar nu ca de două babe de când

---

[18] *Țâra* - bucată ruptă, fărâmă.

bucii, și se mâncară în dinți, și-și smulseră părul, de gândeai că sunt două zmeoaice. Iar feciorii când văzură că sunt mai înfierbântate de erau oarbe de mânie, porniră încetinel, iar după ce se depărtară merseră mai tare, să nu le mai vază. Care a fost mai tare? care pe care a învins? nu pot să vă spun, că nu știu; știu însă că voinicii au mers ață acasă la mama lui Pipăruș-Petru. Șapte ani nu fusese Pipăruș-Petru acasă, șapte ani nu-l văzură frații și sora, și neamurile, și sătenii, și totuși îl cunoscu care cum îl văzu.

Florica, sora lui Pipăruș-Petru, nu era încă măritată, se ținuse de vorba ce i-o dăduse frate-său la plecare.

Și era mândră Florica, mândră ca o scânteiuță de câmp, și cum o văzu Florea-nfloritul, zise către frate-său de cruce:

— Asta ți-e sora, frate?

— Asta.

— Dacă ți-e asta soră și dacă vrea, eu chiar azi mă cunun cu ea.

Și Florica a vrut, frații și mă-sa încă n-au zis ba, apoi au tras o nuntă românească care a ținut două săptămâni și, după ce s-a gătat nunta, și-a luat Florea-nfloritul nevasta și s-a cam mai dus cu ea și cu Pipăruș-Petru în țara lui, unde aștepta Ileana-Cosânzeana, nevasta lui Pipăruș.

Când s-au văzut aceste două cumnate laolaltă, mult s-au bucurat, iar bărbații lor se bucurau și ei de bucuria lor, iar florile din câmpul înflorit se bucurau și ele, împreună cu cele două perechi vesele. Dar și eu mă bucur că v-am putut spune povestea până-n capăt.

Poveste din Sălaj, comunicată de plugarul M. Bene din Supurul de Sus.
Ioan Pop-Reteganul. *Povești ardelenești,* partea a V-a, Brașov, 1888, p. 21-44.